

::: Poziv za predaju radova za tematski broj :::

OTOCI I VRIJEME –

OTOČNE TEMPORALNOSTI U KONTEKSTU OTOČNIH ISTRAŽIVANJA

U kontekstu društvenih i humanističkih znanosti, disciplinarno heterogeni pristupi istraživanjima otoka primarno su obilježeni naglašenom prostornošću kao temeljnom odrednicom otočnih kultura. Učestalo naglašavanje prostorne odrednice rezultiralo je reprezentacijama otoka kao životno ograničenih i geografski izoliranih prostora, obilježenih historiziranom sadašnjošću i zakašnjelom modernošću. Pritom se nerijetko zanemarivala transformativnost i dinamičnost kulture, kao i heterogenost življenog iskustva otočnih zajednica. Stavljanjem analitičkog fokusa na doživljaje temporalnosti u suodnosu s toliko često naglašenom “prostornošću” samih otoka, ovim tematom namjeravamo doprinijeti proširenju spoznaja o kompleksnosti otočnih zajednica i njihovih “pregovaranja” vlastitih temporalnosti, ali i uključiti se u aktualnu znanstvenu raspravu o poetikama i politikama temporalnosti.

Nekritičko razumijevanje temporalnosti u javnom je poimanju pretpostavljalo singularni i linearni protok vremena, onoga na koje se kolokvijalno referira metaforom vremena koje teče, a koja je zanemarivala heterogenost temporalnih iskustava i kompleksnu vezu s prostorom. Znanstveni radovi inspirirani postkolonijalnim pristupom temporalnost su problematizirali izvan determinističkih struktura linearnosti i kronološke kauzalnosti preuzetih iz prirodnih znanosti, kritizirajući pritom temporalnu singularnost kao zapadnjačke hegemonije i kapitalističke logike. U pokušajima odmicanja od privilegiranosti prostora, vođeni spoznajama o kulturno, povijesno i društveno oblikovanim iskustvima temporalnosti, temporalni obrat otvorio je brojna pitanja koja se danas više nego ikada ukazuju kao istraživački poticajna. U trenutku kada naša iskustva vremena bivaju radikalno suprotstavljena, diktirajući naše svakodnevne aktivnosti i obilježavajući naš jezik, promišljati isprepletenost prostora, klase, roda, identiteta, zajednice, mobilnosti i kulture, pokazuje se kao preduvjet razumijevanja socijalne produkcije vremena u specifičnosti kulturnih konteksta. U vremenu kada “privatno vrijeme” i istodobni “nedostatak vremena” radikalno obilježavaju naša svakodnevna iskustva, kada parole “vrijeme je novac” supostoje sa zazivima za “bezvremenošću” ili pak “dosadom”, ili kada u žurnosti “vremena Covida” i ekoloških kriza čeznemo za odmorom, projiciramo slike budućnosti ili eskapistički pribjegavamo prokrastinaciji, etnografski utemeljena istraživanja temporalnosti otvaraju prostor kritičkom promišljanju i razumijevanju uloge vremena u našoj svakodnevici.

U ovom tematskom broju Narodne umjetnosti temporalnosti pristupamo kao povijesno i društveno oblikovanom procesu, odnosno kao načinu postojanja koji se stvara u međuovisnosti pojedinca i njegova kulturnog konteksta. Naš je cilj potaknuti stvaranje novih problemskih rakursa koji će ukazati na raznolikost temporalnih iskustava na otocima, a koja su do sada bila svedena na esencijaliziranu

sliku života na otocima, obilježena nostalgijom za izgubljenom 'otočnom tradicijom', artikulirana retorikom nestajanja stanovništva te dramatičnim apelima za spasom preostalih otočnih kulturnih fenomena (tradicijska arhitektura, gospodarstvo, govori, kultura prehrane itd.). Heterogenost življenih iskustava želimo promisliti kroz prizmu otočnih temporalnosti kao specifičnih povijesno, društveno i kulturno utemeljenih modaliteta postojanja.

Ovim tematom želimo osvježiti i proširiti naše razumijevanje otočnih temporalnosti obogaćujući dominantnu prostornu perspektivu različitim temporalnim modalitetima koji uvjetuju iskustva temporalnosti otočana i ne-otočana (sezonalnost života na otocima, ritmičnost vremena, odjeci i tumačenja razvojnih politika, supostojanje višestrukih temporalnosti uključujući temporalne fragmente, fenomene iščekivanja, dosade, statičnosti vremena itd.).

Pozivamo vas da svojim radovima doprinesete promišljanju analitičkih kategorija temporalnosti te razvijanju vokabulara s kojim možemo misliti otočne temporalnosti, pri čemu dodatna tematska usmjerenja nudimo u narednim istraživačkim pitanjima i temama:

- vizije otočnih budućnosti pred izazovima razvoja,
- mobilnost i temporalnost,
- temporalnost u umjetničkim izričajima,
- prekarnost i temporalnost,
- temporalna distorzija kopna i otoka,
- turističke reprezentacije temporalnosti,
- višestruke temporalnosti i ranjivost otočnih zajednica,
- okolišne temporalnosti i ekološka ranjivost.

Molimo vas da radove pošaljete na engleskom jeziku do 1. srpnja 2022. godine, a prije slanja ih uredite prema uputama dostupnima na poveznici:

https://hrcak.srce.hr/upute/upute_autorima_Narodna_umjetnost.pdf

Gostujući urednici: dr. sc. Tomislav Oroz (toroz@unizd.hr)

dr. sc. Marina Blagaić Bergman (marina@ief.hr)

